

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ทั่วไป คือ เพื่อศึกษาตัวแปรต่าง ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมการ
บริจาคโลหิตของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน โดยมีวัตถุประสงค์
เฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาเจตคติต่อการบริจาคโลหิต การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การ
ควบคุมพฤติกรรม และเจตนาเชิงพฤติกรรมในการบริจาคโลหิต ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6
2. เพื่อศึกษาการนำเจตคติ การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมในการ
บริจาคโลหิต ทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการบริจาคโลหิต
3. เพื่อศึกษาการนำเจตนาเชิงพฤติกรรม และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมไปทำนาย
พฤติกรรม
4. เพื่อศึกษาอิทธิพลของจำนวนครั้งที่เคยบริจาคโลหิตในอดีตที่มีต่อพฤติกรรมในการ
บริจาคโลหิต
5. เพื่อศึกษาการนำเจตนาเชิงพฤติกรรมไปทำนายพฤติกรรมการบริจาคโลหิต
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง
 - 6.1 ผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับผลกระทบกับการประเมิน
ผลกระทบ กับเจตคติต่อการบริจาคโลหิต
 - 6.2 ผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่
จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง กับการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
 - 6.3 ผลรวมของผลคูณระหว่างความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมกับการรับรู้
การควบคุม กับการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมในการบริจาคโลหิต
7. เพื่อศึกษาอิทธิพลของความโน้มเอียงทางจริยธรรมที่มีต่อเจตนาเชิงพฤติกรรมใน

การบริจาดโลหิต

8. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม และการรับรู้การควบคุมระหว่างกลุ่มที่ระบุว่ามีเจตนาจะบริจาดโลหิต กับกลุ่มที่ระบุว่ามีเจตนาจะไม่บริจาดโลหิต และระหว่างกลุ่มที่บริจาดโลหิต กับกลุ่มที่ไม่บริจาดโลหิต

9. เพื่อเสนอแนะข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นประโยชน์ในการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนมีพฤติกรรมการบริจาดโลหิตมากขึ้น

สมมติฐานในการวิจัย

1. เจตคติทางตรงต่อพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลกรรม และการประเมินผลกรรมเกี่ยวกับการบริจาดโลหิต
2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
3. การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมและการรับรู้การควบคุม
4. เจตคติทางตรงของนักเรียนต่อการบริจาดโลหิต มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
5. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงของนักเรียนในการบริจาดโลหิต มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
6. การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับเจตนาเชิงพฤติกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
7. เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมสามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการบริจาดโลหิตได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
8. เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และความโน้มเอียงทางจริยธรรม สามารถทำนายเจตนาเชิงพฤติกรรมในการบริจาดโลหิตได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

9. เจตนาเชิงพฤติกรรม สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคโลหิตได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

10. เจตนาเชิงพฤติกรรมและการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม สามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคโลหิตได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

11. เจตนาเชิงพฤติกรรม การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และจำนวนครั้งที่เคยบริโภคโลหิตในอดีตสามารถทำนายพฤติกรรมการบริโภคโลหิตได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

12. กลุ่มที่มีเจตนาจะบริโภคโลหิตกับกลุ่มที่ไม่มีเจตนาจะบริโภคโลหิต มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม และการรับรู้การควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

13. กลุ่มที่บริโภคโลหิตกับกลุ่มที่ไม่บริโภคโลหิต มีความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม และการรับรู้การควบคุม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2538 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 6 โรงเรียน เป็นโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ 3 โรงเรียน และขนาดใหญ่พิเศษ 3 โรงเรียน จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง 470 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย "แบบสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริโภคโลหิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6" โดยสร้างตามขั้นตอนของทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลของไอเซ็น และพิชโบน (1980) และทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนของไอเซ็น (1985, 1988, 1991) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. สำรวจความเชื่อ กลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมที่มีต่อการบริโภคโลหิตกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 125 คน
2. สร้างแบบสำรวจและนำแบบสำรวจไปให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 470 คนตอบ

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เอส ที เอส เอส ที ซี พลัส (SPSS/PC⁺)

1. คำนวณหาคะแนนเจตคติจากมาตรวัดเจตคติทางตรง และมาตรวัดเจตคติทางอ้อม
ที่มีต่อการบริจาคโลหิต
2. คำนวณหาคะแนนการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง จากมาตรวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
ทางตรงและมาตรวัดการคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางอ้อมที่มีต่อการบริจาคโลหิต
3. คำนวณหาคะแนนการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม จากมาตรวัดการรับรู้การควบคุม
พฤติกรรมทางตรงและมาตรวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อมที่มีต่อการบริจาคโลหิต
4. วิเคราะห์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อแต่ละข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ในมาตรแต่ละ
มาตร คือ A_B , SN, PBC, I, MO และนำเฉพาะข้อที่สหสัมพันธ์มีนัยสำคัญไปใช้ในการวิเคราะห์
ขั้นต่อ ๆ ไป
5. คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แบบเพียร์สัน ระหว่าง
 - A_B กับ Σb_1e_1
 - SN กับ ΣNB_1MC_1
 - PBC กับ ΣP_1C_1
6. คำนวณสมการถดถอยพหุคูณโดยให้ตัวแปรทำนายเข้าสมการพร้อมกันหมด (Enter
method) ตัวแปรทำนาย คือ A_B , SN, PBC ตัวแปรเกณฑ์ คือ I
7. เพิ่มตัวแปร MO เข้าไปในสมการของข้อ 6
8. คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แบบพอยท์ไบซีเรียล (Point-Biserial) ระหว่าง I
กับ B
9. คำนวณสมการถดถอยพหุคูณโดยให้ตัวแปรทำนายเข้าสมการพร้อมกันหมด (Enter
method) ตัวแปรทำนาย คือ I, PBC ตัวแปรเกณฑ์ คือ B
10. เพิ่มตัวแปร B_0 เข้าไปในสมการของข้อ 9
11. วิเคราะห์ความแตกต่างของค่ามัธยฐานเลขคณิตของคะแนนความเชื่อเกี่ยวกับผลของ
การกระทำ (b_1) การประเมินผลของการกระทำ (e_1) ผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการ
กระทำกับการประเมินผลของการกระทำ (b_1e_1) ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง (NB_1) แรง
จูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (MC_1) ผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะ
คล้อยตามกลุ่มอ้างอิง (NB_1MC_1) ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม (C_1) การรับรู้การควบคุม (P_1)

และผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมกับการรับรู้การควบคุม (C_{p_k}) ด้วยการทดสอบค่าที่ (t -test) ระหว่างกลุ่มที่มีเจตนาจะบริจาคโลหิต กับกลุ่มที่ไม่มีเจตนาจะบริจาคโลหิต และระหว่างกลุ่มที่บริจาคโลหิต กับกลุ่มที่ไม่บริจาคโลหิต

ผลการวิจัย

1. เจตคติทางตรงต่อพฤติกรรม มีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวก อย่างมีนัยสำคัญน้อยกว่า .001 กับผลรวมของผลคูณของความเชื่อ และการประเมินผลกระทบเกี่ยวกับการบริจาคโลหิต
2. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวก อย่างมีนัยสำคัญน้อยกว่า .001 กับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง และแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง
3. การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวก อย่างมีนัยสำคัญน้อยกว่า .001 กับผลรวมของผลคูณของความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม และการรับรู้การควบคุม
4. เจตคติทางตรงมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวก อย่างมีนัยสำคัญน้อยกว่า .001 กับเจตนาในการบริจาคโลหิต
5. การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิงทางตรงมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกอย่างมีนัยสำคัญน้อยกว่า .001 กับเจตนาในการบริจาคโลหิต
6. การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมมีสหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวก อย่างมีนัยสำคัญน้อยกว่า .001 กับเจตนาในการบริจาคโลหิต
7. เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ร่วมกันทำนายเจตนาได้อย่างมีนัยสำคัญน้อยกว่า .001
8. เจตคติต่อพฤติกรรม การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และความโน้มเอียงทางจริยธรรม ร่วมกันทำนายเจตนาได้อย่างมีนัยสำคัญน้อยกว่า .001
9. เจตนาเชิงพฤติกรรม สามารถทำนายพฤติกรรมการบริจาคโลหิตได้อย่างมีนัยสำคัญน้อยกว่า .001
10. เจตนาเชิงพฤติกรรม และการรับรู้การควบคุมพฤติกรรม ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริจาคโลหิตได้อย่างมีนัยสำคัญน้อยกว่า .001

11. เจตนาเชิงพฤติกรรม การรับรู้การควบคุมพฤติกรรม และจำนวนครั้งที่เคยบริจาคโลหิตในอดีต ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการบริจาคโลหิตได้อย่างมีนัยสำคัญน้อยกว่า .001

12. มีดัชนีเลขคณิตของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำ การประเมินผลของการกระทำ ผลคุณของความเชื่อเกี่ยวกับผลของการกระทำกับการประเมินผลของการกระทำ ความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิง แรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ผลคุณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุม การรับรู้การควบคุม และผลคุณของความเชื่อเกี่ยวกับการควบคุมกับการรับรู้การควบคุม มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญบางข้อ กระทั่งในกลุ่มที่มีเจตนาจะบริจาค และมีเจตนาจะไม่บริจาคโลหิต รวมทั้งในกลุ่มที่บริจาคและกลุ่มที่ไม่บริจาคโลหิต

ข้อเสนอแนะ

1. เจตนาในการบริจาคโลหิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้รับอิทธิพลจากการรับรู้ การควบคุมพฤติกรรม มากกว่าเจตคติต่อการบริจาคโลหิต การคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง และความโน้มเอียงทางจริยธรรม ดังนั้น ในการประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนมีพฤติกรรมการบริจาคโลหิตมากขึ้น ควรมุ่งที่การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมเป็นอันดับแรก โดยการให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการบริจาคโลหิตในรูปของสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทแผ่นติด (Poster) แผ่นพับ หรือวีดีโอแก่นักเรียน ก่อนที่จะมีการออกไปรับบริจาคโลหิตจากโรงเรียนนั้น ๆ โดยเน้นการให้ข้อมูลข่าวสารที่ไม่บิดเบือนความเป็นจริง เพื่อให้นักเรียนมีการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมที่ถูกต้อง เนื่องจาก หากนักเรียนได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ถูกต้องมากเพียงไร การรับรู้การควบคุมพฤติกรรมก็จะเพิ่มความแม่นยำในการทำนายพฤติกรรมมากเพียงนั้น

2. ผลคุณของความเชื่อเกี่ยวกับกลุ่มอ้างอิงกับแรงจูงใจที่จะคล้อยตามกลุ่มอ้างอิง ในการบริจาคโลหิต มีค่าเฉลี่ยสูงในทุกกลุ่มอ้างอิง คือ แม่ พ่อ ญาติพี่น้อง บุคคลที่ต้องการเลือกเพื่อน ทหาร ตำรวจ ผู้ประสบบัณฑิต อาจารย์ และผู้ปวยที่ได้รับการผ่าตัด กลุ่มอ้างอิงเหล่านี้จะมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนให้นักเรียนบริจาค หรือไม่บริจาคโลหิต ดังนั้น หากต้องการให้นักเรียนมีพฤติกรรมการบริจาคมากขึ้น ควรให้กลุ่มอ้างอิงเหล่านี้เป็นผู้ชักจูงหรือโน้มน้าวใจ

3. นักเรียนที่มีเจตนาจะบริจาคและมีเจตนาจะไม่บริจาคโลหิต มีความเชื่อต่างกัน 5 ความเชื่อ นักเรียนที่บริจาคและไม่บริจาคโลหิตมีความเชื่อต่างกัน 8 ความเชื่อ ดังนั้น หาก

ต้องการให้นักเรียนเปลี่ยนเจตคติต่อการบริจาคลโลหิต ควรเลือกเปลี่ยนที่ความเชื่อที่ต่างกันนี้ โดยการโน้มน้าวใจให้นักเรียนมีความเชื่อในผลกรรมทางบวกมากขึ้น ส่วนผลกรรมทางลบก็โน้มน้าวใจให้นักเรียนเชื่อน้อยลง

4. จากผลการวิจัยนี้จะเห็นได้ว่า นอกจากตัวแปรพื้นฐานต่าง ๆ ในทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนจะส่งผลต่อการทำนายเจตนาและพฤติกรรมแล้ว ความโน้มเอียงทางจริยธรรมและจำนวนครั้งที่เคยบริจาคลโลหิตในอดีต ก็เป็นตัวแปรที่มีผลต่อการทำนายเจตนาและพฤติกรรมเช่นกัน ดังนั้นหากจะมีการนำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนไปใช้ศึกษาพฤติกรรมอื่น ๆ ควรศึกษาตัวแปรอื่น ๆ เช่น ความหนักแน่นของเจตคติ (Attitude strength) พฤติกรรมในอดีต (Past behavior) หรือถ้าพฤติกรรมที่ศึกษาเกี่ยวข้องกับเงื่อนไขทางจริยธรรม ควรศึกษาตัวแปรความโน้มเอียงจริยธรรมเพิ่มเติมด้วย เพื่อจะได้ผลการศึกษามีประโยชน์มากขึ้น

5. จากการศึกษางานวิจัยตามแนวทฤษฎีพฤติกรรมตามแผน พบว่า ทฤษฎีนี้ยังมีข้อบกพร่องในการให้คำนิยามและการเขียนข้อกระทงในมาตรวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมทางอ้อม ดังนั้น หากผู้ใดจะนำทฤษฎีพฤติกรรมตามแผนไปใช้ศึกษาพฤติกรรม ควรทำความเข้าใจ และศึกษาการเขียนข้อกระทงในมาตรวัดการรับรู้การควบคุมพฤติกรรมให้ชัดเจน และพิจารณาถึงความสมเหตุสมผลในการเขียนร่วมด้วย เพื่อไม่ให้เกิดการแปลความหมายเพี้ยนไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย